

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

ความดีที่ต้องฝัน

จงพยายามดัดแปลงนิสัยของตน ซึ่งเคยหมักหมมอยู่ ตั้งแต่คราวเป็นฆราวาสด้วยสิ่งไม่ดีไม่งามทั้งหลายให้เป็นของดี ขึ้นมาทางกายทางวาจาทางใจ การดัดแปลงสิ่งใดไม่เหมือนการ ดัดแปลงมนุษย์ คือตัวของเราแต่ละราย ๆ ด้วยความถูกต้องดีงาม คืออรรถธรรมนี้เลย เพราะคุณค่าของมนุษย์ซึ่งดัดแปลงให้เต็มภูมิ หรือพอได้สมภูมิมนุษย์นั้น สูงมากกว่าทุกสิ่งทุกอย่างตลอดสัตว์ ทั้งหลาย สิ่งไม่มีวิญญาณเขาก็ดัดแปลงเอามาใช้เป็นประโยชน์ เช่น ปลุกบ้านปลุกเรือนทำภาชนะเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ ไม่มีประมาณ เกิดขึ้นจากการดัดแปลงเอาตามความต้องการที่เห็นว่าดี นอกจากนั้น ยังต้องเกี่ยวกับช่างผู้มีความฉลาดในงานนั้น ๆ อีกด้วย

หลักความถูกต้องดีงามทั้งหลายที่จะนำมาเป็นประโยชน์ สำหรับมนุษย์เรานั้นมีมาก แต่สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดตลอดถึง

สัตว์ดิรัจฉานประเภทต่าง ๆ คุณค่าไม่มีมากเหมือนมนุษย์ เมื่อตัดแปลงดีแล้วคุณค่าของมนุษย์เยียมกว่าคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่ตัดแปลงแล้ว และหลักวิชาธรรมที่จะนำมาตัดแปลงมนุษย์ให้มีคุณค่าสมภูมิของมนุษย์ และให้มีคุณค่าเยียมยิ่งกว่ามนุษย์สามัญธรรมดาที่ว่าตั้งงามด้วยศีลด้วยธรรมนี้ขึ้นไปอีกนั้น ไม่มีในทีใดและไม่มีผู้ใดจะสามารถรู้และนำมาแนะนำได้เลย มีพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้นในชั้นเริ่มแรก ที่ตั้งรากตั้งฐานศาสนธรรมลงในแดนมนุษย์ ต่อจากนั้นมากก็มีพระสาวกที่ได้สดับฟังจากพระพุทธเจ้า แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติจนเกิดผลเป็นที่พอใจขึ้นมาเต็มภูมิของสาวก แล้วนำมาชี้แจงแนะนำสั่งสอนประชาชนพระเถรให้ได้เข้าอกเข้าใจเป็นลำดับ จนศาสนธรรมแผ่กระจายกว้างขวางออกไป

แต่เริ่มแรกวิชาธรรมนี้ออกจากพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียว นอกนั้นไม่มีใครสามารถรู้ได้ในหลักธรรมที่ศาสดาทรงรู้เห็นมา ธรรมนั้นเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาตัดแปลงมนุษย์ให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ แต่ไม่มีผู้ใดสามารถค้นพบ แม้วิธีการขุดค้นธรรมนั้นก็ไม่มีใครรู้และสนใจที่จะค้น มีเฉพาะพระสิทธัตถะราชากุมารพระองค์เดียวสละตนออกบวชและทรงค้นเต็มพระสติกำลังความสามารถ จนได้ตรัสรู้กลายเป็นปราชญ์กระเทือนโลก ทั้งสามขึ้นมาแต่พระองค์เดียว ดังนั้น คำว่าพระพุทธเจ้าอุบัติและพระธรรมอุบัติขึ้นในโลก เพื่อรู้ชนสัตว์โลกแต่ละครั้งแต่ละพระองค์จึงเป็นเรื่องอัศจรรย์หาไม่ได้ง่าย ๆ เลย สิ่งทั้งหลายใน

สากลโลกหาไม่ยาก แต่ความอับดีของพระพุทธเจ้าและความอับดีของพระธรรมนี้หาได้ยากมาก เพราะเป็นมหาสมบัตินอกโลก สมมุติ

พระพุทธเจ้าของเราที่ปรินิพพานไปก็ ๒,๕๐๐ กว่าปีนี่ นี่คือจอมศาสดาผู้มีหลักวิชาธรรมชั้นเอกมาสั่งสอนบรรดาสัตว์ สัตว์โลกผู้ควรรับธรรมของพระพุทธเจ้าก็มีน้อยมากถ้าเทียบกับ สัตว์มนุษย์ทั่วโลก พวกเราที่ได้มาบวชในพระพุทธศาสนานี้ นับว่า เป็นผู้หนึ่งในจำนวนสัตว์โลกผู้ควรแก่ธรรมของพระองค์ จึงควร ภาควุฒิใจในวาสนาและเพศของตน ว่าเป็นผู้พร้อมแล้วที่จะ ติดตามขาคือธรรม นับแต่สมถธรรมวิปัสสนาธรรมจนถึงวิมุตติธรรม ด้วยการปฏิบัติของตนแต่ละรายที่ไม่ทอดอวยปล่อยวางเพราะธรรม ดังกล่าวเหล่านี้ อยู่ในเงื้อมมือของพระผู้มี**ศรัทธา** ผู้มี**วิริยะ** ผู้มี **สติ** ผู้มี**สมาธิ** ผู้มี**ปัญญา**ประจำตน และพร้อมในการบวชอยู่ ตลอดกาลสถานที่อิริยาบถ ไม่ลดละธรรมดังกล่าวที่เป็นเครื่องมือ อบรมรรคผลนิพพานจะพ้นเงื้อมมือแห่งการปฏิบัติของพระผู้ถืออาวุธ คือ**พลธรรม**ดังกล่าวนี้ไปไม่ได้

ตามปกติธรรมดาการบวชไม่ใช่เป็นของง่าย โลกจึง ไม่ค่อยบวชและไม่บวชกันเพราะการบวชนั้นยาก ก่อนที่จะได้บวช ก็ยาก ไม่ได้เหมือนบวชกล้วย ก่อนจะบวชก็ต้องเป็นที่ลงใจของ ผู้บวชและทำการฝึกซ้อมก่อน บวชด้วยความสมัครใจ ไม่มีสิ่งใด เกาะเกี่ยว แม้มีก็พยายามปลดเปลื้องจนหมดปัญหาไปก่อนบวช จากนั้นมาก็เกี่ยวกับเรื่องอุปัชฌาย์อาจารย์ในสถานที่ที่ตนจะไปบวช

วัดป่าศรัทธาฉาย ๘๗

เกี่ยวกับพระสงฆ์ที่มานั่งหัตถบาสนประชุมปรึกษาจนเป็นที่ลงรอยกันแล้วถึงจะบวชได้ และเป็นพระเต็มภูมิที่สังคมสงฆ์ยอมรับ

เวลาบวชแล้วก็ตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัย ไม่ฝ่าฝืนล่วงเกินสิกขาบทเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งเป็นองค์แทนศาสดามีความเคารพทุก ๆ สิกขาบทอันเป็นองค์แทนพระพุทธเจ้า ปฏิบัติให้ถูกต้องตั้งงามต่อหลักธรรมหลักวินัยข้อนั้น ๆ ก็ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติถูกต้องตั้งงามและบูชาต่อองค์ศาสดา ชื่อว่าผู้เคารพพระศาสดา แม้ปรินิพพานไปแล้วก็สักแต่ว่าพระสรีระร่างกายสลายไปอันเป็นเหมือนกับโลกทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ส่วนความเป็นศาสดาเท่านั้นได้แก่วิสุทธิจิต วิสุทธิคุณ วิสุทธิธรรม นี้คือองค์พระศาสดาแท้ไม่ได้ล่วงลับดับไปด้วยสิ่งใด ๆ และไม่มีสิ่งใดและผู้ใดมาทำลายได้เลย

พระโอวาทที่ทรงสั่งสอนไว้จึงเป็นองค์แทนศาสดาอย่างเต็มภูมิอรรถภูมิธรรม ผู้เคารพพึงปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัยสิกขาบทน้อยใหญ่ ชื่อว่าเป็นผู้เคารพพระพุทธเจ้า ผลอันเกิดขึ้นจากการเคารพด้วยการปฏิบัติตามนั้น ย่อมปรากฏขึ้นกับผู้ปฏิบัติกับผู้เคารพ พระพุทธเจ้าไม่ทรงแบ่งสันปันส่วนเอาอรรถเอาธรรมเอาคุณงามความดี เอาความสุขความเจริญใด ๆ แม้แต่น้อยจากผู้ปฏิบัติด้วยความเคารพพระองค์นั้นเลย ดังนั้นการเคารพในศาสดาและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักธรรมหลักวินัย จึงเป็นผลที่ตนจะพึงรับแต่ผู้เดียว

ทางพักใจ ๘๘

การบวช บวชเข้ามาแล้วจะทำเป็นแบบฆราวาสหรือตามนิสัยที่เคยทำมาแล้วนั้นไม่ได้ ขัดต่อหลักธรรมหลักวินัย ขัดต่อความถูกต้องดีงามอันเป็นทางดำเนินเพื่อความราบรื่นชื่นใจ เพื่อความสุขความเจริญแก่ตน จึงเชื่อว่าเป็นการลำบากประการหนึ่งต้องฝืนอยู่เสมอ ฝืนอะไร ฝืนสิ่งที่เคยเป็นใหญ่เป็นโตเป็นเจ้าของอำนาจวาสนาครอบงำหัวใจเราอยู่ได้แก่กิเลสเหล่านั้นแล ในศัพท์ของธรรมะท่านว่า **กิเลส** คือเครื่องเศร้าหมองมืดตื้อหรือยาพิษของใจ ยังผลให้เกิดทุกข์แก่ผู้เป็นไปตามอำนาจของมันเราต้องการความสุข จึงต้องฝ่าฝืนหรือต่อสู้กับสิ่งที่มีอำนาจนั้น อย่างน้อยก็พอให้อยู่เป็นสุขได้พอมีที่ปลงวางใจได้บ้าง ดีกว่าแบกไฟทั้งกองอยู่บนหัวใจ

นักบวชเกี่ยวกับเรื่องพระวินัย ต้องปฏิบัติตามแบบฉบับของพระวินัยอย่างคงเส้นคงวา ไม่มีที่แจ้งที่ลับ มีความเคารพในสิกขาบทนั้น ๆ อยู่เสมอ อย่าได้ล่วงเกินฝ่าฝืนเป็นอันขาดถ้าไม่ยากเป็นพระหน้าด่านสันดานเลว นี่ก็ยาก ต้องฝืนปฏิบัติตามพระธรรมวินัยเพราะเราอยากเป็นคนดี ถ้าศาสนาสอนคนและผู้ปฏิบัติตามให้ดีไม่ได้แล้วก็ไม่มีอะไรในโลกนี้จะทำมนุษย์ให้ดี จะทำตัวของเราให้ดีได้ เพราะศาสนาเป็นเครื่องหล่อหลอมคนให้เป็นคนดีไปตามขั้นภูมิของการปฏิบัติจนหาที่ต้องดีไม่ได้ จึงเรียกว่า **สุวากุขาโต ภควตา ธมโม** ธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ชอบแล้ว นั้น คำว่าธรรมเป็นคำรวม ๆ ทั้งพระวินัย ทั้งพระธรรมรวมกันเรียกว่าศาสนธรรม ทั้งพระสูตรตันตปิฎก ทั้งพระอภิธรรมปิฎก และพระวินัยปิฎกรวมกันเรียกว่าศาสนธรรม

วัดป่าศรีธาดาวาย ๘๙

นี่เรามาฝันสิ่งไม่ดีที่เคยหมักหมมจมอยู่ภายในใจ ต้องฝัน
ไม่ฝันไม่ได้ ถ้าไม่ฝันจะหาความดีไม่ได้ ต้องอดต้องทน ข้าวเรา
เคยรับประทานวันหนึ่งก็มือหาประมาณไม่ได้ ปกตินิสัยฆราวาส
เป็นอย่างนั้น เพราะไม่ตัดไม่ฝืนกันบ้าง ทานจิบ ๆ จิบ ๆ นอกจาก
รับประทานเป็นมือ ๆ แล้วยังมีจิบ ๆ จิบ ๆ อยู่อย่างนั้น ปาก
หาเวลาว่างไม่ได้ คว่านั่นคว่านี่มารับประทานจนเป็นนิสัย ท้อง
ก็เล็ก ๆ นิดเดียว แต่ความอยากความโลภภายในใจ ความ
ทะเยอทะยานภายในใจมีมากจึงทำให้หาความสงบสุขไม่ได้ สิ่ง
เหล่านี้เป็นนิสัยของเราที่เคยเป็นฆราวาสมา ไม่ว่าใคร ๆ มักเป็น
เหมือนกัน เพราะไม่มีข้อบังคับ ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีเหตุมีผล
เนื่องจากไม่สนใจสอนตนหักห้ามตนมาแต่อ่อนแต่ออก ปล่อยให้
เป็นอย่างนี้ทั่วดินแดน ปล่อยให้เป็นไปตามความอยากความ
ต้องการมากกว่านั้นก็จะเป็นไปตามความทะเยอทะยาน ไม่เพียงแต่
เป็นไปด้วยความจำเป็นคือธาตุขันธ์ต้องการเท่านั้น ยังแถมไปด้วย
ความทะเยอทะยาน กลายเป็นเรื่องของกิเลสไม่มีความอึดพอโดย
ไม่รู้รู้สึกตัวทั้งเขาทั้งเรา

นี่การมาบวช เราฉันมือเดียว เคยฉันสองมือสามมือ
จิบ ๆ จิบ ๆ อาหารว่างอาหารว่าง ไม่มีเวลาว่างในปากเลย ปาก
ต้องทำงานไม่ได้หยุด หากเป็นงานอื่น ๆ ต้องบ่นใหญ่เชียว แต่
งานปากไม่บ่นแม้เหนื่อยชากรรไกรก็ทนเอา ปากท้องไม่ว่างต้อง
ทำงานเป็นประจำอยู่อย่างนั้น เรื่องของฆราวาสเราก็เคยเป็นและ
เคยจิบ ๆ จิบ ๆ เสียยิ่งกว่าเคย เวลาบวชแล้วถึงงานปากจิบ ๆ

จับ ๆ นั้นเสีย ฉันเพียงมือเดียว นี่ก็ยอมขัดข้องและฝันเป็นธรรมดา
ฝันก็ฝันเพราะเราเคยทานเคยกินมาที่วันก็ปีก็เดือนก็ครั้งก็คราวนับ
ไม่ถ้วนมาแล้ว ผลประโยชน์ถ้าจะได้เพราะการกินเหล่านั้น คนเรา
ก็คงวิเศษวิโสไปทั่วหน้ากันตลอดถึงสัตว์ดิรัจฉาน ซึ่งหาเวล่ำเวลา
ในการกินไม่ได้ นี่ก็เท่านั้นเอง กินเข้าไปมากน้อยก็ถ่ายเทออก
ไปหมดไม่เห็นมีอะไรเหลือค้างว่าเป็นความดีอยู่เลย

แต่การอดนี่คือความดี การอดให้กินเป็นกฎเป็นเกณฑ์
เป็นเวล่ำเวลานี้ดี ได้ทำมาแล้วและได้ทำเป็นประจำเพศอยู่แล้ว
หิวก็ทราบหิว ไม่ถึงกับจะทำให้ล้มให้ตายถึงเวลาก็ได้ฉัน เนะ
เมื่อฝันไปนาน อดทนไปหลายวันก็เคยชินกันไป ความหิวโหย
เหล่านี้เมื่อไม่ได้ตามความต้องการมันก็ค่อยระงับดับตัวลงไป ความ
หิวโหยก็ไม่มี ความอยากความต้องการภายในจิตใจก็ไม่มีไม่รบกวน
พอฉันเสร็จแล้วก็หายห่วงในทันทีทันใด ไม่ได้คิดถึงเพลไม่ได้
คิดถึงคำ อาหารคำอาหารเพลอาหารว่างที่ไหน หายเงียบไปเลย
ไม่มีกังวล นี่เพราะความฝึกหัดตัดแปลงตนได้ ย่อมหายกังวล
เห็นได้อย่างชัด ๆ นี่ก็เป็นกิเลสประเภทหนึ่งเหมือนกัน ที่รับ
ประทานตามต้องการ ตามความอยากความทะเยอทะยาน แต่
มาฝึกหัดตัดแปลงเสียใหม่ให้รับประทานเท่าที่จำเป็นต่อธาตุขันธ์
และถูกต้องเหมาะสมกับหลักธรรมหลักวินัยเท่านั้น กายก็เบา
ใจก็ไม่กังวล

หลักวินัยก็ตั้งแต่เที่ยงไปแล้วห้ามฉันอามิสอาหาร ถ้า
หลักธรรมก็ มตตญญตา สทา สารุ หรือ โภชเน มตตญญตา

รู้จักประมาณในการฉัน แม้แต่ฉันอยู่ในกาลเวลาในกาลที่ควร ก็
ยังต้องรู้จักเวลา รู้จักความพอดีกับธาตุชั้นนี้ เหมาะสม
กับการประกอบหรือประพฤติปฏิบัติธรรม ไม่ใช่ว่าตอนเช้าเป็น
เวลาฉันได้แล้วก็จะฉันลงไปจนกระทั่งพุงมันทะลุทะลักออกมา
อย่างนั้น เหล่านี้เป็นเรื่องกังวลวุ่นวายผิดความพอดี แต่ในขณะ
เดียวกันก็ทราบแล้วว่า เราตั้งใจมาฝึกฝนอบรมตน การทำอย่างนี้
จึงเรียกว่าการฝึกฝน การอบรม

คุณค่าที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนอบรมนี้ย่อมเป็นคนดีเป็น
พระดีได้ไม่สงสัย แม้จะสึกออกไปเป็นฆราวาส เพราะทณิกิเลส
ต้นเหตุลดละไม่ไหว สิ่งที่อยู่ในวิสัยของเราควรจะทำตนให้เป็น
คนดีเหมือนพลเมืองดีทั้งหลาย เราก็ทำได้ ด้วยความเคย
ประพฤติปฏิบัติ เคยฝึกฝนอบรมมาแล้ว นี่ชื่อว่าเป็นพุทธบริษัท
หรือเป็นลูกศิษย์ที่มีครู ไม่เตลิดเปิดเปิงแหวกแนวไปเสียเพราะ
อำนาจของกิเลสลดละไป

การอบรม ฟังทราบว่าใจมีความคึกคะนองประจำตัวอยู่
ตลอดเวลา ไม่มีอิริยาบถใดที่จิตจะพักสงบตัวได้ นอกจากเวลา
หลับสนิทเท่านั้น ธาตุชั้นนี้ก็ระงับตัวลงไป จิตใจก็ได้พักสงบตัว
กิเลสก็ไม่ออกเฟ้นฟ่านในเวลานั้น นั่นละเป็นเวลาที่มีมนุษย์เรามี
ความสุขไม่ว่าจะเป็นชาติชั้นวรรณะฐานะมีเงิน ความรู้ความฉลาด
มากนักน้อยเพียงไร มีความสุขเสมอกันในขณะที่หลับสนิท เพราะ
สิ่งรบกวนคือกิเลสไม่แสดงตัว ความโลภก็ไม่แสดงเวลานั้น เหมือน
ไม่มีความโลภ ความโกรธก็ไม่แสดงตัว ความหลงก็ไม่แสดงตัว

เหมือนความโลภ โกรธ หลง ราคะตัณหาไม่มีเมื่อหลับสนิทแล้ว นอกจากไม่สนิทนั้นอาจจะเผลอเพื่อฝันไปตามอุปาทาน สัญญา ความสำคัญมั่นหมายในเรื่องต่าง ๆ ส่วนมากในเรื่องชั่วที่เคยฝังจม อยู่ภายในใจ หลับไปแล้วก็เผลอเพื่อฝันไปตามสัญญาอารมณ์ อติตของตน ถ้าหลับสนิทแล้วเป็นเหมือนกับความโลภก็ไม่มีเหมือน ไม่เคยโลภมาแต่กับไหนดลไปเลย ความโกรธก็ไม่มี ความหลง อะไร ๆ ก็ไม่มี ไม่แสดงตัว เพราะขณะหลับกิเลสจิตพักตัว

เมื่อกิเลสทั้งสามสี่ประเภทนี้พักตัวเราก็มีความสุขใน ขณะที่หลับ จะหลับไปตั้งกับตั้งก็หลับก็พอใจหลับทั้งนั้น ไม่ว่าจะ สัตว์ไม่ว่าบุคคล เพราะเป็นความสงบสุขไม่มีอะไร ๆ กวนใจกวน ชาติกวนขันธในเวลาหลับสนิท จะเรียกว่าพวกเราได้ชมนิพพาน ทั้งเป็นทั้ง ๆ ที่มีกิเลสอยู่ก็พอจะพูดได้เทียบได้ ว่าผู้นี้ได้ชมนิพพาน ทั้ง ๆ ที่มีกิเลสอยู่ ได้ชมขณะที่หลับสนิทเพราะเวลานั้นไม่มีสิ่งใด กวนใจเลย ความรักความชังก็ไม่มี ความโกรธความเกลียดก็ไม่มี สมบัติบริวารข้าวของเงินทองสมมุติต่าง ๆ กว้างแคบลึกตื้นหยาบ ละเอียดไม่มีรบกวน ใจสงบอย่างสนิท นี้เราจะเรียกว่า นิพพาน ของคนมีกิเลสและได้เสวยนิพพานทั้ง ๆ ที่มีกิเลสก็พอจะพูดได้ ในขณะที่หลับสนิท

การหลับสนิทนี้เป็นเพียงกิเลสสงบตัวเท่านั้น แต่จะพูด ว่าเป็นนิพพานจริง ๆ นั้นไม่ได้ เพราะนิพพานจริง ๆ นั้นไม่มีกิเลส แม้นิดหนึ่งก็ไม่มี แม้เป็นตะกอนก็ไม่มี แต่การหลับสนิทนี้ยังมี กิเลสนอนเนื่องอยู่ภายใน เป็นแต่เพียงสงบตัว กิเลสสงบ

วัดป่าศรีธาตวายุ ๙๓

ไม่ทำงานเราก็มีความสุขขณะนี้ ลองพิจารณาชีวิตท่านผู้ปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นจากกิเลส อันเป็นสิ่งก่อทุกข์ทั้งหลายให้เราได้รับทุกข์ทรมาน เพียงกิเลสสงบลงไปในขณะที่หลับเท่านั้นเราก็มีความสุข จะหลับไปตั้งกับตั้งก็พอใจหลับ ไม่มีใครห่วงใยถึงกาลสถานที่ สมบัติเงินทอง ผัวเมีย ลูกเต้าหลานเหลนอะไร ๆ ไม่มีในเวลานั้น แม้แต่ธาตุขันธ์ของเจ้าของเอง ร่างกายเจ้าของเองก็หมดความหวังความห่วงความรับทราบทั้งสิ้น ไม่มีอะไรติดใจเลยเวลาที่หลับสนิทนั้น เพียงกิเลสสงบตัวลงไปคนเรายังมีความสุขนี้ต่างคนต่างเป็นจึงไม่มีใครสงสัยและถามกัน

ความสุขทั้งโลกอันนี้ที่เราเคยผ่านมาไม่มีความสุขใดเสมอกับเวลาหลับสนิท ถ้าเทียบแล้วไม่มีอะไรเสมอความสุขในการหลับสนิทแต่ละราย ๆ ที่ผ่านมา ยิ่งฟาดฟันกิเลสให้สิ้นซากไปจากใจเสียเลยแล้วจะเป็นอย่างไร เราพอทราบได้อย่างชัดเจนว่ากิเลสเป็นตัวภัย เช่น พอตื่นขึ้นมากิเลสก็ออกทำงาน ที่นี้ยุ่งตลอดไม่ว่าความโลภแสดงความโกรธแสดง ความเกลียดแสดง ความรักความชังจะแสดงและกวนใจ มันกวนทั้งนั้นไม่ว่าเกลียดว่าโกรธว่ารักว่าชัง เป็นเรื่องทำจิตใจให้กระเพื่อมขุ่นมัวไปตาม ๆ กัน ใจหาความสงบเย็นไม่ได้ เหมือนกับฟุตบอลที่ถูกเตะกลิ้งไปกลิ้งมาอยู่นั่นแล

การที่เราบวชเพื่อฝึกฝนอบรมจิตใจก็หมายความว่า จะชำระสะสางสิ่งที่ก่อกวนจิตใจนี้ให้ค่อยหมดไปที่ละเล็กละน้อย พอมีความสงบเย็นใจ อย่างน้อยให้มีสมาธิคือความสงบใจ จง

บังคับจิตใจของตนด้วยสติ ยากบ้างลำบากบ้างเป็นธรรมดาของ
การประกอบกิจการงาน คือ ความเพียรทางด้านธรรมะเพื่อความ
สงบเย็นของใจ

ผู้กำหนดอานาปานสติ ลมหายใจเข้าออก ก็ให้พึงทำ
ความรู้ไว้กับลมของตน ลมเข้าก็รู้อยู่ที่ลมสัมผัสผิวนอก เช่น ปลาย
จมูก ตั้งจมูก สัมผัสเข้าก็รู้ ออกก็รู้ รู้อยู่เท่านั้นไม่ต้องคาดผลว่า
จะเกิดขึ้นมากน้อย ความรู้ความฉลาดจะเกิดขึ้นในลักษณะใด
แง่ใดจะพบจะเห็นจะเจอสิ่งใดในขณะภาวนา ไม่ต้องไปคิดไปคาด
อันเป็นการดันเดาเขย่า ความเพียรของเราซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันให้
ลุ่มละลายไป สติก็กลายเป็นของเหลวไหลไปเสีย ให้รู้อยู่กับลม
ด้วยสตินั้นเป็นการถูกต้อง

ผู้กำหนดบริกรรมธรรมบทใด ก็ให้รู้อยู่กับธรรมบทนั้น
สืบเนื่องกันเป็นลำดับเมื่อความรู้ได้สืบเนื่องกันเป็นลำดับอยู่แล้ว
จิตย่อมไม่มีโอกาสเล็ดลอดไปสู่อารมณ์ต่าง ๆ อันเป็นพิษเป็นภัย
ซึ่งเคยเผาผลาญจิตใจมานานให้เป็นพิษภัยขึ้นในขณะนั้น จิตย่อม
สงบตัวได้

ต้องฝืนบ้าง ไม่ฝืนไม่ได้ ก็เลสมันสำคัญอยู่มากทีเดียว
งานอะไรจะยากยิ่งกว่างานแก้กิเลส หนักมากยิ่งกว่างานแก้กิเลส
ไม่มีในโลกนี้ งานนี้เป็นงานที่หนักมากที่สุดเพราะกิเลสฉลาดมาก
ที่สุด ทำทุกขให้สัตว์โลกมากที่สุดไม่มีอะไรเกินกิเลส เพราะฉะนั้น
ผู้ต้องการปราบสิ่งที่เป็นข้าศึกภายในใจนี้ ออก จำต้องฝืน จำต้อง
ทนทุกข์หนักบ้างเบาบ้างให้ถือเป็นธรรมดา ไม่ถือมาเป็นอุปสรรค

วัดป่าศรีธาดาวาย ๙๕

เครื่องก็ดขวางความพากเพียรไม่ให้ดำเนินเต็มเม็ดเต็มหน่วย เอาให้จริงให้จังต่อหน้าที่ของตน ฝึกฝนอบรมจิตให้ได้รับความสงบเย็น ทำไมศานธรรมซึ่งเป็นอุบายวิธีการแก้การปราบกิเลสท่านสอนไว้ แล้วเราก็เห็นในตำรับตำรา นอกจากนั้นยังมีครูมีอาจารย์มาชี้แจง แนะนำแนวทางให้โดยถูกต้องแม่นยำอีกด้วย เราเพียงจะล้างมือเปิบเท่านั้นทำไม่จะเป็นไปไม่ได้ จะประกอบความพากเพียรตามที่ท่านแนะนำให้ไม่ได้ ก็จะตกหลุมพรางกิเลสลึกเข้าไปอีกละซิ เท่าที่ตกอยู่เวลานี้ก็ทุกข์หนักพอแล้วนี่

ทุกข์ยากลำบากอย่าไปคำนึงคำนวณถึงมัน นั่นเป็นอุบายของกิเลสกระชิบกระชาบให้ทำถอยปล่อยวางความเพียร อันเป็นการบังคับและปราบมัน เพราะความเพียรเป็นเครื่องเผาผลาญกิเลสนี้ เมื่อประกอบความพากเพียรได้รับความทุกข์ความลำบากบ้าง กิเลสกระชิบแล้ว ทุกข์ยากลำบากหนา ความเพียรนะ แม้แต่ยังไม่ประกอบมันก็ชี้แจงไปก่อนแล้ว ในขณะที่ประกอบความพากเพียรมันก็คอยจะหาเหตุหาเรื่องให้ความเพียรล้มละลายหาว่ามีความทุกข์ความลำบากบ้าง ในการฝึกฝนทรมานใจ การเจ็บปวดสทกลกายเพราะการนั่งนาน ยืนนาน เดินนานบ้าง มันหาเรื่องหาราวอยู่ตลอดเวลาเพื่อทำลายความเพียรของเรา จงพากันทำความเข้าใจไว้ อย่าให้มีช่องโหว่กิเลสจะคอยเข้าช่องนั้นนะ จะว่าไม่บอก

เรื่องของกิเลสย่อมเป็นภัยต่อธรรมเสมอ ในขณะที่เดียวกันธรรมก็เป็นภัยต่อกิเลสจึงต้องต่อสู้กันในชั้นนี้ในจิตเรานี้แล

เราจำต้องยอมรับทุกซ์เพราะการประกอบความเพียร แต่เรา
ยอมรับความทุกซ์เพราะอำนาจของกิเลสตัณหาประเภทต่าง ๆ
สร้างขึ้นมายุังรับมานานไม่เห็นว่าเป็นพ้อแล้ว ๆ กิเลสผลิตไฟ
ขึ้นมาเผาเรานี้เป็นเวลานานแล้ว พ้อกันเสียที่กับกิเลสนี้ กับทุกซ์
ของกิเลสนี้ เราไม่เคยเห็นลงใจเพราะการพิจารณาแยกคายของ
เราเลย มีแต่ยอมรับ ๆ ไม่คำนึงถึงเวล่ำเวลาว่าจะแบกหามกอง
ทุกซ์เพราะอำนาจของกิเลสเป็นผู้สร้างขึ้นนี้ไปอีกนานเท่าไร ที่
แบกมาแล้วนานเท่าไร ไม่เห็นนำมาบวกลบคุณหารกันบ้างพ้อหา
ทางออกได้

การมาประกอบความพากเพียรเพื่อความสงบเย็นใจ
เวลากิเลสมันกระซิบกระซาบขึ้นมาว่าทุกซ์ลำบากยากเย็นเข็ญใจ
อยู่ในบ้านในเรือนเราสะดวกสบายดี อุบายฝ่ายธรรมก็สำคัญเอา
บ้างว่า แม้อยู่ในบ้านในเรือนมีใครสะดวกสบายเพราะต่างก็เคย
อยู่กันมานานแล้ว มันมีแต่ไฟนรกเผาพันนั้นแหละ แต่ละ
ครอบครัวแต่ละบุคคล นอกจากไม่พูดเฉย ๆ สิ่งที่มีมันอัดอั้นตันใจ
อยู่ภายในใจนั้นเหมือนกับไฟไหม้กองแกลบ มีอยู่แทบทุกหัวใจ
เราจะนำมาระบายกันได้เฉพาะสิ่งที่ควรระบาย ที่มันไม่อับอาย
ขายหน้าตัวเกินไปเท่านั้น แต่สิ่งที่เป็นความจริงมันฝังอยู่ในจิตใจ
สุขุมอยู่ในจิตใจนั้นมีมากด้วยกันทุกคน หากพูดไม่ได้นี้ กิเลส
จะไปคว่ำของเก่าที่เป็นเดนเน่าพะไปแล้วมาหลอกเราทำไม่ว่าสบาย
อย่างไรอย่างนี้ อุบายหลอกใหม่ ๆ เขี่ยม ๆ กว่านี้ไม่มีหรือ
พ้อเราจะได้ถูกต้อนจากกิเลสอีกต่อไป เพราะอุบายใหม่เขี่ยมให้
เราหลงเชื่อ นี้อุบายปัญญาทำให้ได้ทำทนายมันบ้างชินักธรรมะนะ

วัดป่าศรีธาดาวาย ๙๗

จงคิดให้ถึงความจริงอย่างนั้นซึ่งผู้ปฏิบัติธรรมะ เพราะ
 ธรรมะเป็นสิ่งที่แหลมคมมาก ความจริงมีอยู่ที่ไหนจะหยั่งเข้าไปถึง
 อย่างที่กล่าวเหล่านี้เป็นความจริงของสัตว์โลกที่เผชิญมาด้วยกัน
 ทั้งนั้น มีอยู่ด้วยกันไม่ว่าคนมั่งคนมี ไม่ว่าคนโง่คนฉลาดในฐานะ
 ไต ๆ ชาติชั้นวรรณะใด มีด้วยกันทั้งนั้นสิ่งที่กล่าวนี้ สิ่งที่ว่าสุข ๆ
 อยู่ภายในจิตใจ ถ้าเป็นไฟก็มีแต่ถ่านแดงโรยอยู่ภายใน จากนั้นก็
 แสดงเปลวออกมาเพื่อการระบายนรก ซึ่งเป็นการเพิ่มทุกข์เข้าไปอีก
 มีอยู่ทุกหัวใจ นี่มันเคยเป็นมานานเท่าไรเราไม่ได้คำนึงคำนวณ
 บวกลบคูณหารกันบ้างหรือ พอจะมีทางดับไฟของนี้ให้มีความ
 สงบเย็นลงไปโดยลำดับด้วยความพากเพียรของเรา

เมื่อเกิดความทุกข์ความลำบาก ก็พึงระลึกถึงองค์ศาสดา
 ผู้เป็นแบบฉบับทุกด้านทั้งปฏิบัติเครื่องดำเนินก็เป็นแบบฉบับ ทั้ง
 ความรู้ความฉลาดสามารถปราบกิเลสที่เป็นตัวข้าศึกอันใหญ่หลวง
 พระองค์ก็เป็นครูมาหมดแล้ว เป็นแบบเป็นฉบับเต็มภูมิของศาสดา
 แล้ว เราผู้เป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้ามาบวชในศาสนา ก็ควร
 จะเอาเยี่ยงอย่างของท่านมาดำเนินมาประพฤติปฏิบัติ แม้ทุกข์ก็
 เดินตามร่องรอยของพระพุทธเจ้าที่พาทุกข์มาแล้ว สวาท่านพา
 ทุกข์มาแล้ว เดินตามร่องรอยของท่านไปเพื่อเป็นอรรถเป็นธรรม
 เพื่อบุญเพื่อกุศลผลประโยชน์อันดีงามแก่ตน ทำไมเราจะเดินไม่ได้
 เราจะทนไม่ได้ ยอมรับความทุกข์เพราะความเพียรนี้ไม่ได้ ถ้าเรา
 เป็นบุรุษ เป็นพระองค์หนึ่ง ๆ ตามภูมิของพระที่เป็นศากยบุตร
 ของพระพุทธเจ้าแล้ว เราต้องอดได้ ต้องทนได้ ต้องฝืนได้

พระพุทธเจ้าฝันได้ สวาททั้งหลายท่านฝันได้ ท่านมีธาตุขันธ์และ
จิตใจเหมือนกัน มีทุกข์เหมือนกันกับพวกเรา ท่านทำไมท่านฝันได้
พวกเราทำไมฝันไม่ได้ ไม่ต่ำช้าเลวทรามมากไปแล้วหรือ พิจารณาช
ธาตุขันธ์ก็มีเหมือนกัน ทำไมใจอ่อนเปียกเหมือนมะเขือเผา ไม่
เข้าข่ายธรรมเลย

ต้องสู้ ต้องอด ต้องทน พยายามฝึกหัด ฝึกหัดจนมี
ความชำนาญชำนาญ ฝึกหัดจนเป็นนิสัยทางด้านธรรมะ อย่าให้เป็น
ด้านกิเลส เวลานี้เป็นนิสัยของกิเลสเต็มตัวและนำนิสัยของกิเลส
ออกแสดง ไม่ว่าจะยืนจะเดินจะนั่งจะนอนจะพูดจะคิด กิริยา
อาการทุกอย่างมีแต่กิเลสออกหน้าออกตาทั้งนั้น เราเองไม่รู้เพราะ
กิเลสเหนือเรา จะรู้มันได้อย่างไรต่อเมื่อได้เรียนอรรถเรียนธรรม
ประพุดติปฏิบัติอรรถธรรมขึ้นไปเรื่อย ๆ สติปัญญาที่มีภูมิตนใด
ควรจะทราบควรจะละ ควรจะฟาดฟันกับกิเลสประเภทใดได้
ต้องรู้ ต้องทราบ ต้องต่อสู้กัน ต้องฟาดฟันกันไม่ถอย รู้เรื่อง
ของมันไปได้เป็นลำดับ สติปัญญาที่มีความสามารถมากน้อยจะ
ทราบเรื่องของกิเลสตั้งแต่ชั้นหยาบ ๆ จนถึงชั้นละเอียดแหลมคม
ที่สุดของมัน และปราบให้เรียบราบไปจากจิตใจได้โดยไม่ต้องสงสัย
เพราะอำนาจแห่งความเพียรเป็นเครื่องหมุนสติปัญญาอันเป็นผู้รบ
ผู้ฟาดฟันกิเลสทั้งหลาย

กิริยาอาการใดที่เป็นฝ่ายธรรม มักจะถูกค้ำ มักจะถูก
ขัดขวางจากกิเลสอยู่เสมอ ให้ทราบอย่างนั้นทุกระยะ ถ้าเป็น
ฝ่ายที่ชอบใจนั้นมักเป็นเรื่องของกิเลสถ้าเป็นฝ่ายที่ขัดใจไม่ยอมทำ

นั่นเป็นเรื่องของกรรม แต่กิเลสขัดขวางไม่ให้ชอบฝ่ายกรรม
เนื่องจากเวลานี้กิเลสมีกำลังมาก จึงขัดขวางกรรมได้อย่างง่ายดาย
ส่วนมากมักล้มละลายไปตามมันแทบทุกครั้ง แม้แต่นั่งสมาธิ
ภาวนาก็ไม่ได้หน้าได้หลังอะไรถูกกิเลสทำลายจนได้ ล้มทั้งหงาย
ไปเลย หาสติตั้งไม่ได้ เหลือแต่ลมหายใจ นี่ไม่เรียกว่ากิเลส
มันเก่งได้ยังไง มันขัดมันขวางอยู่ตลอดเวลา เพราะมันมีกำลัง
มากในขณะที่เรายังไม่มีกำลังของกรรมมากเท่า นั้น จึงรู้ไม่ทันมัน
และถูกมันทำลายทุกครั้งให้ล้มเหลวไปหมด จึงต้องพยายาม
ฝึกฝนอบรมตัว ให้นักแน่นแมนยำเข้าไปโดยลำดับ วันนี้เคลื่อนไหว
คลาดยังไง วันนี้แพ้อะไรกับกิเลสบ้าง และวันนี้จะเอาชนะกับ
กิเลสอย่างไรบ้าง

เราต้องมีภูมิเกณฑ์มีความเข้มแข็ง มีความห้าวหาญ
มีความพินิจพิจารณาทดสอบระหว่างกิเลสกับกรรม ซึ่งมีอยู่ในใจว่า
วันนี้เป็นอย่างไร วันที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ระหว่างกรรมกับกิเลส
ซึ่งอยู่ในใจดวงเดียวกัน ใครได้เปรียบใครเสียเปรียบถ้าหาก
พิจารณาทดสอบกันอยู่อย่างนี้แล้ว อยากรู้ก็ต้องทนกันด้วย
อุบายสติปัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอน กิเลสก็ค่อยหลุดลอย
ไปเป็นลำดับ เพราะเราบกร่องตรงไหนเราพิตเราซ่อมขึ้นเรื่อย ๆ
ฝึกซ่อมไปเรื่อย ๆ จนมีความเกรียงไกรชำนาญแล้วก็ต่อสู้
กันได้ ผลสุดท้ายกิเลสตัวไหนโผล่หน้าออกมาไม่ได้เป็นเหล็กเขี้ยว
นั่นถึงขั้นธรรมมีกำลัง กิเลสขัดขวางไม่ได้ ยิ่งอยากจะพบตัว
กิเลสเมื่อถึงขั้นปัญญาที่อยากพบแล้วอยากพบกิเลสคือตัวข้าศึก

ค้นหาเพื่อจะพบ เพื่อจะพาดพิงกันให้ແລກແຕກกระจายในขณะนั้น
 สติปัญญาขั้นนี้กิเลสจะมาขัดขวางไม่ได้ มีแต่ความดูดีมีใน
 ธรรมทั้งหลาย ความดูดีมีในธรรมกับความเพียรยอมกลมกลืน
 เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อิริยาบถทั้งสี่เว้นแต่หลับเป็นเรื่องความ
 ดูดีมีในธรรม เป็นเรื่องการขุดค้นหากิเลสเพื่อจะทำลายให้ແລກ
 แຕกกระจายจากใจไปโดยถ่ายเดียว นี่ขณะที่ธรรมมีกำลังมาก
 ย่อมเห็นได้ชัดภายในใจเราเอง

ขณะที่กิเลสมีกำลังมาก ใ้ย มันอ่อนเปียกไปหมดนะ
 ขึ้นชื่อว่าด้านธรรมะ มีวิริยธรรม สติธรรม เป็นต้น อ่อนเปียก
 ไปหมด แยกตัวไม่ขึ้น โง่หัวไม่ขึ้น มีแต่กิเลสเหยียบเอา ๆ แต่เรา
 ก็พิตไม่ถอย พยายามอบรมและปลุกใจเราให้ดี ให้มีกำลังเข้มแข็ง
 ขึ้นไม่ลดละ กิเลสก็ค่อยอ่อนกำลังไปเอง จนกระทั่งกิเลสไม่กล้า
 โผล่หน้าขึ้นมาให้เห็นสุดท้ายก็ไม่พ้นปัญญาชั้นฉลาดแหลมคม
 สังหารจนได้ไม่มีเหลือ เกลี้ยงไปภายในใจเอาที่นี้ ความสุขเราจะ
 หาที่ไหน ไม่หาละที่นี้ อยู่ไหนก็ไม่หา ความสุขพอกอยู่กับใจดวง
 กิเลสหมดไปแล้วนั้น

ความบกพร่องหิวโหยก็คือตัวกิเลสนั่นเอง พอกิเลสหลุด
 ลอยไปหมดเท่านั้น ความสมบูรณ์ของจิต ความสมบูรณ์ของ
 ธรรมไม่ต้องไปหาที่ไหน ความสมบูรณ์ของความสุขก็มีขึ้นมาที่
 นั้นเอง เมื่อธรรมเหล่านี้สมบูรณ์เต็มที่ภายในใจแล้ว จะเสาะ
 แสวงหาอะไรอีก คำว่าเรื่อง ๆ ก็กิเลสเท่านั้นก่อนขึ้น เมื่อกิเลส
 สิ้นซากไปแล้ว เรื่องก็หมดเท่านั้นเอง

วัดป่าศรีธาตาวาย ๑๐๑

นั่นแหละที่ว่าท่านไม่หมายป้าข้า ท่านไม่หา หาอะไร
พอแล้วไม่หา ไม่มีอะไร กวนใจอีก นั่นแหละที่ท่านว่า **นิพพาน**
ปรหม์ สุขิ นั่นแหละหลักเกณฑ์ของ **ปรหม์ สุขิ** แท้ หลักของนิพพานแท้
คือ วิสุทธิจิตนั่นแหละ เอาอะไรมาเป็นตัวตั้งตัวตี เอาอะไรมาเป็น
หลักเป็นเกณฑ์ถ้าไม่เอาใจดวงบริสุทธิ์นี้ เอาน้ำเป็นน้ำ เอาลม
เป็นลม เอาไฟเป็นไฟ เอาดินเป็นดิน เอาอากาศธาตุเป็นอากาศ
ธาตุ ไม่ใช่นิพพาน เอาจิตดวงกิเลสเคยย้ายี่ดีแหละกอยู่เวลานี้
ฟาดฟันกิเลสให้แหลกแตกกระจายลงไปแล้วนี่แหละเป็นนิพพาน ไม่
ถามหานิพพาน ถามหาทำไม **ปรหม์ สุขิ** เยี่ยมหรือไม่เยี่ยม อยู่ที่
นั่นเอง **สันทิฏฐิโก** รู้เองเห็นเอง

คำว่า นิพพานเที่ยงนั่น ก็จิตตายเมื่อไร แม้แต่กิเลส
ครอบห้วอยู่จิตยังไม่ตายเที่ยววกอ้าเนิดเกิดที่นั่นเข้าร่างนี้ ออกร่าง
นั่น สูง ๆ ต่ำ ๆ ลุ่ม ๆ ดอน ๆ เพราะอำนาจของวิบาก จิตยังไม่ยอมตายนี้
คำว่า วิบากมาจาก **อวิชชา ปัจจยา** กิเลสเป็น
เหตุให้ทำกรรม เมื่อทำกรรมแล้วยอมเกิดผลของกรรม นี่ท่านเรียกว่า
กิเลสวิภูสาม มันก็อยู่ที่หัวใจนี่แหละ เมื่อกิเลสวิภูแตกกระจายไป
หมดแล้วก็ไม่มีอะไรมาทวน **วิภูฏะ** คือ หมุน ก็ไม่มี

นี่ผลแห่งการปฏิบัติ ต้องผ่านความยากความลำบาก
ความบึกบึน ความอดุสสำหรับพยายามมาด้วยกันทั้งนั้น ไม่ใช่อยู่ ๆ
ก็จะไปคว้าเอานิพพานมาเต็มไม้เต็มมือทีเดียว ถ้าอย่างนั้นธรรมชาติ
ของพระพุทธเจ้าก็ไม่ใช่ของแปลกจากโลกเขา กิเลสก็ไม่ใช่ของ
แก้ยาก เพียงคว้ามือเดียวก็พังเลย คำว่ากิเลสแหลมคม กิเลส
แก้ยากก็เป็นโมฆะโกหกกันเล่นเปล่า ๆ ความจริงแล้วเป็นยังไง

กิเลสแก้ยากดังธรรมบอกไว้ใหม่ แก่ด้วยหนังสือติ๊ก ยิงบับเดียว ร้องเอ็ง เหมือนสุนัขแล้วแผ่นแนบเลยหรือกิเลสนะ มีรายใดปราบ กิเลสด้วยหนังสือติ๊กนะ ที่พระพุทธเจ้าสลับถึงสามหนก็เพราะการ ต่อสู้กับกิเลสตัวเหนียวแน่นแก่นฉลาดมิใช่หรือ อะไรในโลกจะ ปราบกิเลสได้นอกจากธรรมอย่างเดียว ท่านว่า มรรคปฏิบัติ เท่านั้นที่กิเลสยอมหมอบราบ ไม่ใช่หนังสือติ๊ก ดังนั้นการ ประกอบความเพียรจงเอาจริงเอาจัง อย่าทำแบบหนังสือติ๊กยิ่งสุนัข เดียวจะถูกกิเลสยิงเอาร้อง เอ็ง จะว่าไม่บอกไม่เตือน เหล่านี้คือ คำบอก คำเตือนทั้งสิ้น

อย่าอ่อนข้อของมืออยู่เฉย ๆ เราไม่ได้บวชเข้ามาอ่อนข้อ ของมือหมอบราบต่อกิเลสเราเข้ามาต่อสู้กับกิเลส ความโลภก็เป็น กิเลส ความโกรธเป็นกิเลส ความหลงเป็นกิเลส ความขี้เกียจ ขี้คร้าน ความอ่อนแอเป็นกิเลส ความไม่เอาไหนเป็นกิเลส สิ่งเหล่านี้เป็นกิเลสทั้งมวลอยู่เต็มหัวใจ เต็มอยู่กับอาการที่ แสดงออกทุกอาการ กิเลสเป็นผู้จับจองเป็นเจ้าของของอาการ นั้น ๆ ทุกอาการ

เรียนให้รู้อาการของกิเลสที่นำกิริยาของกายวาจาใจเรา ออกมาใช้ ออกมาแสดงไม่ว่าจะแสดงภายในจิต ไม่ว่าจะแสดง ทางวาจา ไม่ว่าจะแสดงทางกายทางความประพฤติ มันมีแต่เรื่อง ของกิเลสทั้งนั้น เมื่อเรียนรู้กิเลสแล้วมันต้องรู้กลของกิเลสถ้าเรียน ยังไม่ถึงก็ไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร เราเองก็เข้ากับกิเลสไปหมด กิเลส ก็เป็นเราเป็นอันเดียวกันแยกกันไม่ออก เพราะถูกมันกลืน เมื่อแยก ได้แล้วก็รู้ว่ากิเลสกับเรานั้นต่างกัน กิเลสกับธรรมจึงต่างกัน เอา

ให้รู้ให้เห็นชัดเจนซี สิ่งเหล่านี้อยู่กับใจเราแท้ ๆ บวชมาในศาสนา
แล้วยังแบกความแพ้อยหลังกลับไปบ้านให้เขาให้กันดูได้หรือ

อะไร ๆ ก็ได้เทศน์สอนมาเต็มสติกำลังความสามารถไม่มี
อะไรเหลือแล้วในพุง นี่เทศน์สอนหมู่สอนคณะก็สอนด้วยความ
เมตตาสงสารถึงจิตใจทุกแห่งทุกมุมจนไม่มีอะไรเหลือแล้ว ผู้ปฏิบัติ
ตามถ้ายังไม่ได้เรื่องได้ราวอยู่แล้วก็หมดทาง จะทำยังไง เทศน์ดี
ก็เทศน์ เทศน์ดีก็เทศน์ ตามประเภทของกิเลสที่มีอยู่ภายในใจ
และแสดงออกมาให้ได้เทศน์อย่างนั้น ๆ

อย่าคิดไปทางอื่น ความอยากให้ตัวดีให้ดูใจของตัว กิริยา
มารยาทอาการเคลื่อนไหวของตัว ฝึกกันที่นี้ แก้กัณท์ที่นี้ จะดีที่ตรงนี้
ไม่ได้ดีอยู่ดินฟ้าอากาศ ต้นไม้ ภูเขา ที่ไหน จะดีอยู่ที่ตัวคน
เพราะความชั่วอยู่ที่ใจ ชั่วอยู่ที่กายวาจาตน ชั่วอยู่ที่ความ
ประพฤติของตน แก้กัณท์นี้ให้เห็นความดีที่นี้ พยายามแก้ทำไมจะ
ไม่ดี ของดีมีอยู่กับเรา

จิตฝึกไม่ได้พระพุทธเจ้าไม่สอน พระพุทธเจ้าไม่ฝึกและ
ไม่สอนให้คนฝึก และคนก็ไม่ดีด้วย นี่พระพุทธเจ้าก็เอก สวาง
ทั้งหลายก็เอก เอกจากการฝึกฝนอบรมจิตใจเท่านั้น กิเลสเป็น
ของแก้ได้ ถ้าแก้ไม่ได้ท่านไม่สอนให้แก้ ธรรมเป็นของเกิดได้มีได้
ภายในใจเรา ใจเท่านั้นเป็นภาชนะที่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อธรรม
ทั้งหลาย ไม่มีสิ่งใดในโลกจะเหมาะสมในความเป็นภาชนะของ
ธรรมได้ มีใจดวงเดียวเป็นภาชนะอันเหมาะสมอย่างยิ่ง ในขณะที่
เดียวกันก็เป็นภาชนะอันเหมาะสมของกิเลสมาแล้ว เพราะฉะนั้น
กิเลสจึงอยู่ภายในใจได้ ธรรมเกิดขึ้นภายในใจได้เมื่อทำให้เกิด

จะแก้กิเลสให้หมดก็หมดไปได้ เอาตรงนี้ อย่าไปคิดนอกจากจุดนี้
ให้เสียเวลาเวลา

การอยู่ด้วยกันหมู่มากก็ให้ฟังเสียงดูใจท่านใจเรา ใจมี
คุณค่าเท่ากัน มีความรู้สึกเหมือนกัน ให้ระมัดระวังอย่าให้
กระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน ความกระทบกระเทือนนั้นเป็นเรื่อง
ของกิเลสไม่ใช่เรื่องของธรรม เรามาปฏิบัติธรรมไม่ใช่มาสั่งสม
ส่งเสริมกิเลส อย่าให้มีเพราะอันนี้เป็นของหยาบโลนมากทีเดียว
ไม่สมควรจะให้มืออยู่ในตัวของสมณะ ตัวของพระของเณรในวัดเรา
ให้เห็นว่าเป็นของที่หยาบโลนที่สุด ไม่ควรเปลืองตัวปล่อยให้กิเลส
ตัวหยาบโลนออกแสดงในสังคมของพระรัตนคฤหกรรมฐาน เป็นเรื่อง
ขายหน้าที่สุด ไม่มีแ่งที่น่าเห็นใจและให้อภัยได้เลย

มองกันให้มองในแง่แห่งความเมตตาและให้อภัยกันเสมอ
อย่าถือสีถือสา อย่าถือท่านถือเรา ว่านั่นสูงนี่ต่ำ ว่านั่นโง่ี่ฉลาด
นั่นฐานะสูง นี่ฐานะต่ำ จงถือโดยความเป็นธรรม นั่นคือพระนี่คือ
พระด้วยกัน ผู้ได้รับการตักเตือนสั่งสอนจากหมู่เพื่อนด้วยความ
เมตตาสงสารก็พึงรับด้วยความเต็มอกเต็มใจ นำไปแก้ไขสิ่งที่ผิด
ของตน นั่นชื่อว่าถูกทั้งสองฝ่าย ผู้สอนก็สอนโดยธรรม ผู้รับก็รับ
โดยธรรม นำไปปฏิบัติก็เป็นสิริมงคลแก่ตน การอยู่ด้วยกันเป็น
สำคัญมาก ให้ระมัดระวังเสมอ

ข้อวัตรปฏิบัติอย่าให้บกพร่อง ให้ถือว่าเป็นงานจำเป็น
ของเราแต่ละองค์ ๆ เพราะเหล่านี้เป็นกิจวัตร เพื่อความสมบูรณ์
พูนผลของเราด้วยกัน ไม่ใช่ทำเพื่อผู้หนึ่งผู้ใด ผลประโยชน์เกิดขึ้น
เพื่อผู้หนึ่งผู้ใด ให้ทำทุกคน ผลดีเกิดขึ้นกับทุกคนนั่นแหละ เป็น

สงฆ์โสภณา รวมกลุ่มรวมคณะกันเป็นพระเป็นสงฆ์ที่อยู่ด้วยความสวยงามน่าดู น่าเคารพเลื่อมใสภาคภูมิใจ มีความร่มเย็นต่อกันเหมือนอวัยวะเดียวกัน ไม่มีคำว่าทะเลาะเบาะแว้งระแคะระคายซึ่งกันและกัน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของกิเลสตัวทำลายอย่าให้เข้ามาแทรกในวงของพระผู้ปฏิบัติ จงปราบทันทึ อย่ามองดูแต่ภายนอก คือมองดูคนอื่นมากกว่ามองดูตัว ในขณะที่เดียวกันเมื่อมองดูคนอื่นให้มองดูตัวด้วย ย้อนหน้าย้อนหลังเทียบให้ได้ สดได้ส่วนเพื่ออรรถเพื่อธรรม แล้วเฉลี่ยเผื่อแผ่ความเหมาะสม คือความเป็นธรรมให้แก่กันและกัน เพื่อความผาสุกเย็นใจแก่กัน หลักของการปฏิบัติที่อยู่ร่วมกันเป็นอย่างนั้น

ผู้มีธรรมในใจย่อมไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งซึ่งกันและกัน ไม่มีระแคะระคายซึ่งกันและกัน นอกจากมีความจงรักภักดี มีความเมตตาสงสารให้อภัยซึ่งกันและกัน อันเป็นเรื่องของธรรมโดยถ่ายเดียว สมกับผู้มาประพฤติปฏิบัติธรรม ความเย็นอกเย็นใจจะมีได้ทั้งผู้ใหญ่ผู้น้อย ในระหว่างที่อยู่ร่วมกัน จงพากันนำไปปฏิบัติ ท่านเรียกว่า **สงฆ์โสภณา** เป็นพระสงฆ์ที่งามเป็นสง่าราศีแก่วงศ์คณะ เป็นสง่าราศีแก่ประชาชนญาติโยมที่ได้เห็นได้ฟัง

พูดกันมีเหตุมีผล อย่าพูดพล่าม ๆ แบบหาเหตุหาผลไม่ได้ นั่นเป็นนิสัยสันดาน จะพูดอะไรออกมาให้คิดเรียบร้อย จะทำอะไรให้คิด ความคิดได้แก่การใช้ปัญญาไตร่ตรอง **นิสฺสมฺภรณฺโณ** ใคร่ครวญพิจารณาก่อนจะทำ ก่อนจะทำ การแสดงออกจะไม่ค่อยผิด ทั้งจะเป็นนิสัยรอบคอบติดตัว

นักธรรมะต้องดูตัวมากกว่าดูคนอื่น ดูคนอื่นก็ดูโดย
เหตุผลเพื่อเป็นอรรถเป็นธรรม ดูตัวเองเพื่อแก้เพื่อไขเพื่อถอด
เพื่อถอนสิ่งไม่ดี เพื่อส่งเสริมในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องแล้ว ปร่าบปร่าม
แก้ไขในสิ่งที่ไม่ดีให้ดีขึ้น นักธรรมะต้องย้อนความคิดอ่านเสมอ
โอบนโยโก น้อมเข้ามา ได้เห็นได้ยินได้ฟังข้างนอก ก็เทียบเข้ามา
ภายในเพื่อให้เป็นเหตุเป็นผล เป็นอรรถเป็นธรรมเป็นประโยชน์
แก่ตน ไม่ให้ขาดทุนสูญดอก

ให้ตั้งใจปฏิบัติ อยากรู้ก็อย่าชี้เกี้ยว เรื่องภาวนา ผู้ยัง
ไม่สงบก็เอาให้สงบให้ได้ นั่นแลสมบัติของเราต้องภาวนา
ผลคือความสงบเย็นใจ อย่างน้อยให้ใจสงบเย็นมากกว่านั้นมีความ
เฉลียวฉลาด ฉลาดทางด้านธรรมะ ปัญญาทางด้านธรรมะกับ
ปัญญาทางโลกนั้นต่างกัน จิตสงบ ผลิตปัญญาขึ้นมา เกิดความ
เฉลียวฉลาดภายในใจจิตสงบยอมทำใจให้โล่งในการพิจารณา ถ้า
ไม่สงบหาความโล่งไม่ได้ เพราะฉะนั้น ท่านจึงว่า **สมาธิปริภาวิตา
ปญญา มหุผลา โหติ มหานิสสา** ปัญญาที่สมาธิหนุนแล้ว
ยอมได้ผลเป็นที่พอใจ นี่แปลตามความจริงไปเลย เพราะฉะนั้น
ท่านจึงสอนให้ทำจิตให้สงบเพื่อเป็นที่พักพิงของใจและเจริญ
ปัญญาได้สะดวกคล่องตัว

เมื่อจิตสงบ จิตก็ไม่หิวโหย พิจารณาอะไรก็คล่องตัว
ติดกับจิตที่พุ่งช่านรำคาญเป็นไหน ๆ ปัญญาทางด้านธรรมะจึงมี
ความฉลาดแหลมคมมากกว่าทางโลกเป็นไหน ๆ เป็นปัญญาที่สุขุม
ลุ่มลึกไปตามเหตุผลอรรถธรรม เพื่อถอดถอนสิ่งรกรุงรังภายในใจ
ตามกำลังปัญญา นอกนั้นยังพิจารณาเหตุการณ์รอบตัวได้อย่าง

ถูกต้อง ผิดกับปัญญาธรรมชาติอยู่มาก ตามหลักธรรมท่านกล่าวไว้ ปัญญาเกิดได้สามทาง คือ สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดด้วยการ ได้ยินได้ฟัง จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการคิดอ่านธรรมดา ทั่ว ๆ ไป ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากสมาธิภาวนาล้วน ๆ

ภาวนามยปัญญา คือการพิจารณาอะไรเป็นปัญญา ความแยกคายขึ้นมา ท่านเรียกว่า ภาวนามยปัญญา เกิด ปัญญาด้วยการภาวนา จินตามยปัญญา พิจารณาคิดอ่านตาม เรื่องคนนั้นคนนี่หรือครูอาจารย์ นั่นเป็นปัญญาประเภทหนึ่ง ปัญญาทางด้านภาวนานี้เป็นสำคัญมากกว่า สุตมยปัญญาและ จินตามยปัญญา ภาวนามยปัญหานี้สามารถพิจารณาละเอียดได้ ถึงขั้นปัญญาอัตโนมัติซึ่งเป็นปัญญาล้วน ๆ เห็นได้อย่างประจักษ์ ชัดเจนภายในจิตใจ ไหลรินเหมือนน้ำซับน้ำซึม

ปัญญาปริภาวิต จิตต สมมเทว อาสเวหิ วิมูจจติ

จิตที่ปัญญาเป็นเครื่องชักฟอกแก้ไขถอดถอนแล้ว ย่อมหลุดพ้น จากกิเลสทั้งปวงโดยชอบ คำว่า โดยชอบก็คือไม่ผิด ปัญญา ทางด้านธรรมะเป็นเครื่องปราบกิเลสทั้งนั้น ตรงกันข้ามกับ ปัญญาทางโลกซึ่งมักสังสมกิเลส ปัญญาทางด้านธรรมะจาก ผู้ปฏิบัติภาวนาล้วน ๆ เป็นเครื่องฆ่ากิเลสทำลายกิเลสโดยถ่ายเดียว ไม่มีคำว่าสังสมกิเลส ท่านจึงเรียกว่า โลกียปัญญา โลกุตระปัญญา ต่างกัน

เอาละเท่านี้พอ

มรดกหลวงตา

วาระสุดท้ายของขอหลวงตาบัวที่ช่วยชาติ จึงขอประกาศให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบโดยทั่วถึงกัน เราช่วยชาติมาเป็นลำดับ ลำดวจนถึงปัจจุบันในชาติขันธ์ที่ครองตัวอยู่นี้ เราจะช่วยเต็มความสามารถตลอดไป เมื่อหมดสภาพธาตุขันธ์เป็นไปไม่ได้แล้ว เรียกว่า **ตาย** หลวงตาบัวตายงานศพของหลวงตาบัว ใครจะมาบริจาคมากน้อยเพียงไร หลวงตาจะตั้งคณะกรรมการที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมขึ้น ทำไว้ตั้งแต่ต้นที่เรายังไม่ตายลง ให้คณะกรรมการควบคุมการเงินทั้งหมด ทุกบาททุกสตางค์เข้าสู่จุดเดียว แล้วจะยกเงินทั้งหมดนี้เข้าสู่คลังหลวงของเรา เป็นวาระสุดท้ายแห่งการช่วยโลกของเราในชีวิตนี้

เราช่วยชาติไทยจนไม่มีอะไรเหลือติดเนื้อติดตัว ก็ยังเหลือแต่ร่างของเรา ร่างกายของเราเมื่อสิ้นชีพลงไปนี้ เราก็คิดว่า ประชาชนคงมาเผาศพหลวงตาแน่นอนไม่มากก็น้อย ก็ต้องนำเงินนำทองมาทำบุญ ดังเช่นที่ไปช่วยศพครูบาอาจารย์ที่มีมรณะภาพที่ไหน เผาศพพระราชทานเพลิงศพท่านที่ไหน เงินทองข้าวของไหลเข้าไป ๆ เราจะเป็นตัวเท่านูก็ตาม เราก็แน่ใจว่า เงินทอง

ข้าวของนี้จะไหลเข้ามาตามส่วนแห่งนี้สั้ววาสนาของตน แล้วเงิน
ทั้งหมดนี้ทุกบาททุกสตางค์ เราจะไม่แยกไปที่ไหนเลย จะให้ตั้ง
คณะกรรมการขึ้น รวบรวมเงินทั้งหมดนี้เรียบร้อยแล้ว จะยกเงิน
ทั้งหมดนี้เข้าคลังหลวงของเรา เป็นวาระสุดท้ายแห่งชีวิตของเราที่
สิ้นสุดยุติลงในชาตินี้ภาพนี้ แล้วภพต่อไปชาติต่อไปเราจะไม่กลับ
มาเกิดอีก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเรา

อวยมุตติมา ชาติ พระพุทธเจ้าแสดงแก่ปัญจวัคคีย์ว่า
ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเราตถาคต **นตถิ ทานิ ปุนพุกโว**
ต่อไปนี้จะเราจะไม่เกิดอีกแล้ว **อกุปฺปา เม วิมุตติ** ความหลุดพ้น
ของเราจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย และกิเลสทั้งหลายนั้น ไม่มี
การกำเริบอีกแล้ว

แล้วธรรมทั้ง ๔ บทนี้ที่ปัญจวัคคีย์ฟัง เราก็ได้ฟัง
เหมือนกันในตำรา แล้วนำธรรมที่จำได้ในตำราเข้ามาสู่ใจ เป็นธรรม
ความจริงปรากฏในหัวใจอย่างเต็มที่ ในธรรมทั้ง ๔ บทนี้ เราไม่
สงสัยแล้ว เราบรรลุธรรมทั้ง ๔ บทนี้ในหัวใจมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๓
จนกระทั่งบัดนี้นานเท่าไร

จนกระทั่งวาระสุดท้ายนี้หมดแล้ว คุณค่าราคาของ
ร่างกายตายแล้วจะมีประโยชน์อะไร ก็หวังประโยชน์สุดท้าย
ของร่างกายที่ตายไปนี้ คือเป็นเงินทองข้าวของเข้ามารวม
เป็นกองเป็นก้อน แล้วจะยกเข้าสู่ชาติไทย หลวงตาบัวก็
ติดฝังเลย

ปรารภปฐมเหตุที่เกิดวัด

ท่านพระอาจารย์บุญญามีให้ดิฉันเล่าถึงว่า ดิฉันมีความคิด
อย่างไรถึงได้สร้างวัดป่าศรัทธาถาวร

อันที่จริง ดิฉันมีความอยากจะทำสำนักสงฆ์เล็ก ๆ
มาหลายปีก่อนที่สามีจะเสียชีวิตแล้ว แต่ก็ยังเป็นแค่ความคิดปรุงแต่ง
ซึ่งดิฉันสรุปเอาไว้ว่าไม่มีทางเป็นไปได้ เพราะไม่มีทั้งความสามารถ
และทั้งกำลังทรัพย์

ครั้งสามีเสียชีวิตอย่างกระทันหัน ดิฉันได้เดินทางไป
กราบท่านพระอาจารย์จันเรียนที่วัดถ้ำสหาย หนทางก่อนถึงวัดท่าน
ภูมิประเทศสวยงามมาก มีทิวเขาสูงสลับซับซ้อน ในช่วงหน้าฝน
ข้างทางยังมีบึงน้ำขนาดใหญ่อีกด้วย ดิฉันปรารภกับคนขับรถว่า
แถวนี้มีที่ดินใครจะขายบ้างไหม

คนขับรถตอบว่า ที่ของผมจะขาย อยู่ใกล้ ๆ นี้เอง
ดิฉันเลยแวะเข้าไปดู ที่ผืนนั้นเป็นที่ราบ ด้านหน้าเห็น
ภูเขาสูง สวยมาก บริเวณข้างเคียงที่แปลงนี้ ยังสะดวกต่อการ
ขยายออกไปถ้าจะสร้างสำนักสงฆ์

เมื่อกลับถึงกรุงเทพฯ แล้ว ดิฉันได้โทรศัพท์ไปถึงผู้จัดการ
ธนาคารนครธน อูธร ว่าดิฉันอยากจะซื้อที่แปลงหนึ่ง แต่ไม่มี
เอกสารสิทธิ์ จะซื้อขายกันอย่างไร

ผู้จัดการฯ บอก มาเอาที่ของเพื่อนผมดีกว่า มีน.ส. ๓
จำนวน ๓๐ ไร่ แต่ที่ดินแท้จริงมีมากกว่านั้น อยู่ก็ไม่ไกลจากแปลง
ที่จะซื้อ

ดิฉันเลยตกลง ทั้งที่ยังไม่เห็นที่ดินแปลงนั้น

นี่คือจุดเริ่มแรกของการจะได้สร้างวัดป่าศรีรัตนาวาย

ต่อจากนั้น ดิฉันได้เขียนจดหมายกราบเรียนท่านพระ
อาจารย์มหาบัว ว่าดิฉันจะถวายที่ดินแปลงที่ดิฉันจะซื้อ เพื่อสร้างวัด
ท่านน้อยตอบมาว่า ท่านพระอาจารย์ไม่รับ ดิฉันเลยขึ้นไปวัด
ด้วยตัวเอง เข้าไปกราบองค์ท่านบนกุฏิ และกราบเรียนท่านเพียง
ประโยคเดียวว่า มาอูธรเที่ยวนี้ตั้งใจจะเอาที่ดินมาถวาย พร้อมทั้ง
ยื่นสำเนา น.ส.๓ ถวาย แล้วก็ไม่พูดอะไรอีกเลย

ท่านพระอาจารย์นั่งไปครู่หนึ่ง แล้วจึงพูดว่า จะให้
ท่านน้อยไปดูก่อน

หนทางเข้าที่ผืนนี้ลำบาก เพราะเป็นทางเกวียนและ
บางแห่งเป็นหินดาน ดิฉันก็เพิ่งจะเห็นที่แปลงนี้เป็นครั้งแรก
ท่านน้อยและพระติดตามอีก ๑ รูป รวมทั้งคณะของดิฉัน และ
ผู้นำทางคือผู้ใหญ่แดง ต้องบุกป่าหาญข้ามลำห้วย ใช้เวลา
เดินอยู่นาน ๒ - ๓ ชั่วโมง จึงมาถึงถ้ำเต่า คือ เป็นถ้ำมีน้ำอยู่ใต้
โพรงหิน ได้พากันนั่งพักอยู่บนโขดหิน

ทางพักใจ ๑๑๒

ท่านน้อยพูดขึ้นว่า ที่ดีอากาศเบา ที่ดินคงจะเกิน ๓๐ ไร่
ก่อนกลับ ผู้ใหญ่แดงซึ่งเป็นคนนำทางชี้เขตพูดขึ้นว่า
ถ้าจะสร้างวัด จะถวายที่ดินที่ติดกับแปลงนี้ให้ ๑๐ ไร่

ท่านน้อยมาราบเรียนท่านพระอาจารย์ ท่านเลยเมตตา
ดิฉันรับไว้

ต่อจากนั้นอีกไม่นาน ท่านพระอาจารย์ได้ไปบอกสั่งท่าน
พระอาจารย์บุญมี จากวัดป่าภูสังโฆ มาภาวนากำกับดูแล ดิฉัน
ได้ตั้งชื่อวัดนี้ว่า วัดป่าศรีธาตวาย โดยมีศรีธาตวายท่าน
พระอาจารย์มหาบัว และสร้างเพื่ออุทิศส่วนบุญให้สามเณรที่ล่องลับไป

หลังจากนั้น ประมาณ ๑ เดือน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘
ท่านพระอาจารย์บุญมี พร้อมเณร ๑ รูป ได้ไปที่ถ้ำเต่า ไปถึง
ประมาณ ๕ โมงเย็น ท่านเล่าว่า พบพวกล่าสัตว์กำลังจะออก
ล่าสัตว์ในบริเวณนั้น พอเห็นท่านก็ยิงปืนขึ้นฟ้า และเปรยว่า
พระมาแล้ว พวกเราคงเลิกทำบาปได้แล้ว

ท่านพระอาจารย์บุญมีและเณรไปอาศัยอยู่ที่โรงนาของ
ผู้ใหญ่แดง เพราะที่ตรงนั้นมีน้ำบาดาล ให้ดื่มกินและใช้สอย

ท่านพระอาจารย์ลี วัดภูผาแดง และท่านพระอาจารย์
วันชัย วัดป่าภูสังโฆ ให้ความช่วยเหลือสำรวจที่ดินซึ่งเป็นป่าหญ้าคา
และช่วยหาเครื่องมือมาช่วยถางป่า สร้างศาลาเล็กๆ สำหรับเป็นที่
ฉันจังหัน และทำกิจของสงฆ์ สร้างกุฏิไม้ไผ่ถวายท่านพระ
อาจารย์มหาบัว ไว้พักผ่อนเวลาท่านแวะมาเยี่ยม ซึ่งองค์ท่าน
ก็ได้มาเยี่ยมวัดอยู่หลายครั้ง และได้เคยพักที่กุฏิไม้ไผ่ด้วย

เมื่อดิฉันไปวัดหลังจากทราบว่ามีพระเข้าไปอยู่แล้ว
แทบไม่น่าเชื่อ จากป่าที่มีแต่หญ้าคา บัดนี้มีศาลาเล็กๆ แล้ว
ระหว่างนั่งพักอยู่ข้างกุฏิไม้ไผ่ ก็มีคณะศรัทธายกพระประธาน
องค์ใหญ่มาถวาย ซึ่งวัดเรากียังไม่มีพระพุทธรูปบูชาเลย

ด้วยอานิสงส์ของวัดป่าศรัทธาถวายเป็นว่าดิฉันจะติดขัด
เรื่องใดๆเกี่ยวกับการสร้างวัดจะมีผู้เข้ามาช่วยอนุเคราะห์ไปทุกเรื่อง

ดิฉันรู้สึกซาบซึ้งมาก วันหนึ่งดิฉันนั่งอยู่ที่ศาลาวัดป่า
บ้านตาด มีเด็กคนหนึ่งเข้ามานั่งใกล้ๆ และได้พูดขึ้นว่า วัดถ้าแต่
ไม่มีงานขามสำหรับใส่อาหารเลย หนูเลยจัดการซื้อไปให้แล้ว
และอีกประมาณ ๒ - ๓ เดือนหลังจากเริ่มสร้างวัด ดิฉันนึกขึ้นได้
ว่าทางวัดยังไม่มีจักรเย็บผ้า จึงได้จัดซื้อไปถวาย ๑ คัน พอไป
ถึงวัดปรากฏว่าได้มีคนนำไปถวายแล้ว

ที่ดินแถบนั้นเป็นป่าสงวน แต่ลูกชาวบ้านบุกรุกป่ารอบวัด
ด้วยความช่วยเหลือของป่าไม้ ทำให้ชาวบ้านยอมขายที่ดินให้กับ
วัดทั้งหมด และออกจากพื้นที่ ทางวัดได้ซื้อที่ดินที่ไม่ใช่ป่าสงวน
เพิ่มเติมอีกหลายแปลง ขณะนี้มีที่ดินในความดูแลของวัด และ
อยู่ในโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ โครงการพระสงฆ์ช่วยด้าน
ป่าไม้ รวม ๒,๕๐๐ ไร่

ท่านพระอาจารย์ บุญมี ท่านเจ้าอาวาส องค์ท่านเป็น
คนรักปลูกต้นไม้มาก จากป่าหญ้าคาทั้งผืน ภายในไม่กี่ปีกลายเป็น
ป่าไม้ เวลานี้มีต้นไม้พอที่จะให้ร่มเงาได้ทั้งผืน

วันหนึ่งเมื่อเริ่มสร้างวัดใหม่ ๆ ดิฉันยังไม่เคยรู้จักท่าน
พระอาจารย์บุญมี นั่งรถเข้าไปเห็นพระองค์หนึ่งกำลังเที่ยง ๆ

ทางพักใจ ๑๑๔

ถือสายยางรดน้ำต้นกล้าที่ปลูกใหม่ ๆ เพื่อนที่ไปด้วยนึกดูถูก
องค์ท่านในใจ พอได้ฟังธรรมะของท่านต้องขอขมาองค์ท่าน

วัดนี้สร้างสำเร็จขึ้นมาได้เพราะเมตตา และความ
ช่วยเหลือจากพ่อแม่ครูบาอาจารย์หลายองค์ ท่านพระอาจารย์สี
สงพระมาช่วยบุกเบิกและจำพรรษาที่วัด ทำให้ปีแรกที่เริ่มสร้างวัด
ทางวัดก็มีพระพอบที่จะรับองค์กฐินได้ และองค์ท่านเมตตาบอก
ผู้คนที่ไปกราบท่าน ให้มาเที่ยววัดถ้าเต่า ทำให้คนเริ่มรู้จักวัดนี้

ท่านพระอาจารย์วันชัย ออกแบบศาลาพระประธาน ซึ่ง
เป็นศาลาไม้ทั้งหลัง ดิฉันไม่ทราบแหล่งซื้อไม้ ก็ได้คุณนงนุชช่วย
หาแหล่งให้ และพาไปซื้อไม้ถูกต้องตามกฎหมายทั้งหมดแถวอยุธยา
ส่วนหลังคาดิฉันอยากได้แป้นเกล็ดไม้ทางภาคเหนือ เพื่อจะมามุง
ศาลาและกุฏิภายในวัด ก็มีผู้แนะนำหาแหล่งซื้อให้

เมื่อดิฉันสร้างกุฏิห่างจากศาลาใหญ่ประมาณ ๒๐๐ เมตร
ถวายท่านพระอาจารย์มหาบัว ท่านพระอาจารย์วันชัย ก็ออก
ความคิดว่าต้องทำสะพานไม้ เชื่อมระหว่างศาลากับกุฏิ เพราะ
ทางลาดชัน ท่านพระอาจารย์ใหญ่ชราภาพแล้วเดินลำบาก

และที่มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ทางวัดได้รับ
พระราชทานวิสุงคามสีมา ในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๔
ก็ด้วยเมตตาของท่านพระอาจารย์ทวย ที่จัดให้คุณอารมณ์ (หมวย)
ช่วยดำเนินเรื่อง และติดตามจนสำเร็จเรียบร้อย จึงบังเกิดเป็น
วัดป่าศรัทธาถวาย สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นทางการ

วัดป่าศรัทธาถวาย ๑๑๕

